

УДК 336.051

М. І. Диба, д-р екон. наук, професор

Ю. О. Гернего, канд. екон. наук

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана», м. Київ, Україна

ПРУДЕНЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СТРАХОВОГО РИНКУ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ INSURETECH В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ РИЗИКІВ

М. И. Дыба, д-р экон. наук, профессор

Ю. А. Гернего, канд. экон. наук

ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана», г. Киев, Украина.

ПРУДЕНЦИАЛЬНОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ СТРАХОВОГО РЫНКА И ПОПУЛЯРИЗАЦИЯ INSURETECH В УСЛОВИЯХ УСИЛЕНИЯ ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИХ РИСКОВ

Dyba Mykhailo, Doctor of Economics, Professor

Gernego Iuliia, PhD in Economics

SHEE «Kyiv national economic university named after V. Hetmana», Kyiv, Ukraine

PRUDENTIAL REGULATION OF INSURANCE AND INSURETECH PROMOTION IN THE CONTEXT OF INCREASINGLY EPIDEMIOLOGICAL RISKS

У дослідженні обґрунтовано теоретичні основи пруденційного регулювання страхової діяльності та його значення в контексті посилення епідеміологічних ризиків. Зроблено акцент на можливість поєднання переваг FinTech та потенціалу пруденційного регулювання для розвитку страхового ринку. Проаналізовано специфіку диверсифікації нових технологій на європейському та вітчизняному фінансових ринках. Досліджено ландшафт проявів FinTech послуг. Також проведено аналіз особливостей розвитку сучасних фінансових технологій в Україні, визначено соціально-економічні чинники становлення FinTech, виокремлено напрями діяльності сучасних фінансових установ у сфері надання фінансових послуг.

Ключові слова: страховий ринок; пруденційне регулювання та нагляд; страховик, InsureTech; збалансований розвиток.

В исследовании обоснованы теоретические основы пруденциального регулирования страховой деятельности и его значение в контексте усиления эпидемиологических рисков. Сделан акцент на возможность сочетания преимуществ FinTech и потенциала пруденциального регулирования для развития страхового рынка. Проанализирована специфика диверсификации новых технологий на европейском и отечественном финансовых рынках. Исследована ландшафт проявлений FinTech услуг. Также проведен анализ особенностей развития современных финансовых технологий в Украине, определены социально-экономические факторы становления FinTech, выделены направления деятельности современных финансовых учреждений в сфере предоставления финансовых услуг.

Ключевые слова: страховой рынок; пруденциальное регулирование и надзор; страховщик, InsureTech; сбалансированное развитие.

Within the study, theoretical foundations of prudential regulation of insurance activities and its importance in the context of increasing epidemiological risks are substantiated. Emphasis is placed on the possibility of combining advantages of FinTech and the potential of prudential regulation for the insurance market development. Specifics of new technologies diversification in the European and domestic financial markets are analyzed. The landscape of manifestations of FinTech services is studied. In addition, the analysis of features of the development of modern financial technologies in Ukraine is carried out, social and economic factors of the FinTech formation are determined, directions of the activity of modern financial institutions in the sphere of rendering financial services are singled out.

Keywords: insurance market; prudential regulation and supervision; insurer; InsureTech; sustainable development.

JEL Classification: J22

Постановка проблеми. Розвиток сучасного суспільства тісно пов'язаний із соціально-економічними викликами, появою та поширенням інновацій на всі сфери господарювання. Зокрема, дедалі більшої популярності набувають тенденції глобальної цифровізації, оскільки нові технології поширюються на всі без винятку сфери господарювання. Так, поряд із технологізацією процесів виробництва відбувається також поширення тенденцій FinTech на сферу послуг. Суттєвих змін зазнає також сучасний страховий ринок, де систематично зростає попит на онлайн-сервіси та високотехнологічні додатки як у розвинених країнах світу, так і в країнах, що розвиваються. Адже онлайн-сервіси здатні зекономити час потенційного стейкхолдера,

дозволяють оформити страховку в зручний для клієнта час та в зручному місці. Зокрема, протягом останніх років нові технології набули значного поширення на вітчизняному страховому ринку. Чимала кількість міжнародних та національних страхових компаній займаються продажами страхових послуг у режимі онлайн. Водночас у режимі онлайн з'являється і можливість обрати найбільш оптимальну для конкретного споживача послугу. Численні онлайн-сервіси здатні пришвидшити процедуру врегулювання збитків, підвищити своєчасність застосування страхових послуг за рахунок запровадження системи онлайн-платежів. Наведені вище практичні переваги технологізації на страховому ринку зумовлюють актуалізацію досліджень наведених питань.

Одночасно діяльність страховиків постійно супроводжується постійними катаклізмами. Зокрема, незважаючи на численні розробки у сфері охорони здоров'я, у світі все ще зберігаються і останнім часом навіть посилюються загрози посилення епідеміологічних ризиків. У таких умовах підвищується нестабільність зовнішнього середовища функціонування бізнесу. Відповідно, відбуваються суттєві трансформації в процесі функціонування страхового ринку. На страховому ринку виникають питання щодо платоспроможності, яка визначається за результатами діяльності конкретних страховиків, які реалізують свою діяльність на страховому ринку. Отже, у розвинених країнах світу поряд з актуалізацією поширення InsureTech, ведеться систематична робота щодо регулювання платоспроможності страховиків. Унаслідок цього на глобальному та на національному рівнях актуалізуються заходи попередження нестабільності фінансової системи (страхового ринку) та діяльність для цілей запобігання неплатоспроможності страховиків. З огляду на вищезазначене особливої актуальності поряд із InsureTech набувають дослідження пруденційного (запобіжного) регулювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У зв'язку з особливою актуалізацією питань технологізації та запобіжного регулювання страхової діяльності в сучасних умовах ці питання розглядалися у працях вітчизняних та закордонних учених. Зокрема, питання деталізації сутнісних характеристик та практичних проявів InsureTech знайшли відображення в працях М. Карбоне та А. Сілвело (M. Carbone and A. Silvello), які пов'язали поширення нових технологій у світі із трансформацією попиту на страхові послуги. Автори зауважують, що саме тенденції цифровізації зумовлюють стрімкий розвиток та зростання на страховому ринку [1]. Дж. Перрот (G. Perrott) підкреслює специфіку та практичні переваги застосування нових технологій у страховій діяльності. Зокрема, на думку експерта, в основі таких переваг лежить індивідуальний підхід до кожного споживача страхових послуг, врахування його специфічних потреб, мінімізація потреб виходу із зони комфорту. Однак потрібно звертати особливу увагу на дотримання заходів безпеки щодо персональних даних клієнтів [2]. Дослідження щодо впливів, які справляють цифрові технології (InsureTech) на розвиток страхового ринку, є в працях А. Капело (A. Carpielo) [3]. Натомість в Україні цей напрям досліджень має здебільшого прикладний характер та присутній у звітах аналітичного характеру експертів провідних гравців страхового ринку.

Проте в умовах сьогодення дедалі більшого зацікавлення фахівців викликають питання обґрунтування теоретичних і методологічних аспектів пруденційного нагляду й регулювання страхового ринку. Наприклад, О. Журавка зробив акцент на дослідженні європейської практики пруденційного регулювання та нагляду, відповідних розробок міжнародних організацій у частині уніфікації методології аналізу платоспроможності страховиків [4]. О. Корват відзначає потенціал застосування синергетичного підходу в пруденційному регулюванні страхового ринку, можливості вирішення численних завдань щодо неплатоспроможності страховиків в Україні на основі застосування в національній економіці прогресивного закордонного досвіду [5]. О. Світлична

розглянула пруденційний нагляд у контексті дослідження системи державного регулювання страхової діяльності в Україні, узагальнила вітчизняний історичний та закордонний досвід державного регулювання, а також нагляду страхової діяльності [6]. В. Виговська зосередила увагу на трансформації підходів до пруденційного регулювання в Україні під впливом євроінтеграції та зазначила: «...адаптація прогресивного досвіду розвинутих країн у площині превентивного регулювання та нагляду за страховим ринком дає змогу підвищити рівень безпеки національного страхового ринку та захистити інтереси його учасників» [7].

Напрямок регулювання національної страхової галузі в умовах кризових ситуацій розглядали О. Завада, А. Супрун, О. Філонюк, Т. Яворська та інші. Однак у зв'язку з посиленням епідеміологічних ризиків на глобальному та національних рівнях, на практиці, суб'єкти страхової діяльності потребують систематичного застосування дієвих механізмів протидії кризовим явищам. Тому є необхідність надалі поглиблювати дослідження стосовно потенціалу поширення практик пруденційного регулювання страхової діяльності та використання технологій FinTech сучасними страховиками.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри численні напрацювання вчених у сфері розвитку страхового ринку, формування системи пруденційного нагляду за регулюванням їхньої діяльності, досить фрагментарно в наукових роботах розглянуто питання трансформації систем такого нагляду в епоху діджиталізації ринку фінансових послуг, аналізу потенціальних можливостей застосування сучасних страхових технологій для підвищення ефективності такого регулювання.

Метою цього дослідження є обґрунтування особливостей пруденційного регулювання страхової діяльності та потенціалу застосування InsureTech в умовах посилення епідеміологічних ризиків.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на те, що страховий ринок спрямований на боротьбу зі страховими ризиками, успіх його функціонування тісно пов'язаний із параметрами стабільності зовнішнього середовища, частотою зовнішніх катаклізмів. Тому в розвинених країнах Європи експерти працюють над розробкою нормативів регулювання платоспроможності страховиків, що дозволить протистояти їх банкрутству. Зокрема, в Європі упроваджено аналогічний до Базельських правил у банківській системі страховий проєкт Solvency. Цей проєкт містить такі вимоги до платоспроможності страховиків, а саме: 1) розроблено систему кількісних вимог до фінансових ресурсів (зокрема, вимог до страхових резервів, мінімально необхідного капіталу, нормативної норми маржі платоспроможності, специфічних правил інвестування); 2) експерти працюють над формуванням якісних вимог (зокрема вимоги щодо внутрішніх систем контролю та управління ризиками, обґрунтування принципів пруденційного нагляду); 3) особлива увага звертається на підтримку ринкової дисципліни (вимог щодо прозорості та можливостей для публічного розголошення інформації) [8].

Водночас кризи закладають основу для формування якісно нової парадигми розвитку фінансового ринку, яка полягає в можливості поєднання економічної, технічної та соціальної компонентів для досягнення синергічного ефекту за умови застосування нових технологій. Так, у зв'язку із соціально-економічними змінами в країнах Європи, тут відбулося становлення та стрімкий розвиток достатньо сильного ринку Fintech послуг. Причому на європейському ринку фінансових технологій набули окреслення специфічні тенденції розвитку європейського Fintech (рис. 1).

Основоположні характеристики ринку фінансових технологій в Європі вказують на його укрупнення та диверсифікацію. Згідно з оцінками міжнародних експертів, доходи на ринку FinTech протягом останніх років зросли більшими темпами за показники, встановлені публічно. Це відображає інтерес до фінансових технологій та розширення спектра FinTech послуг.

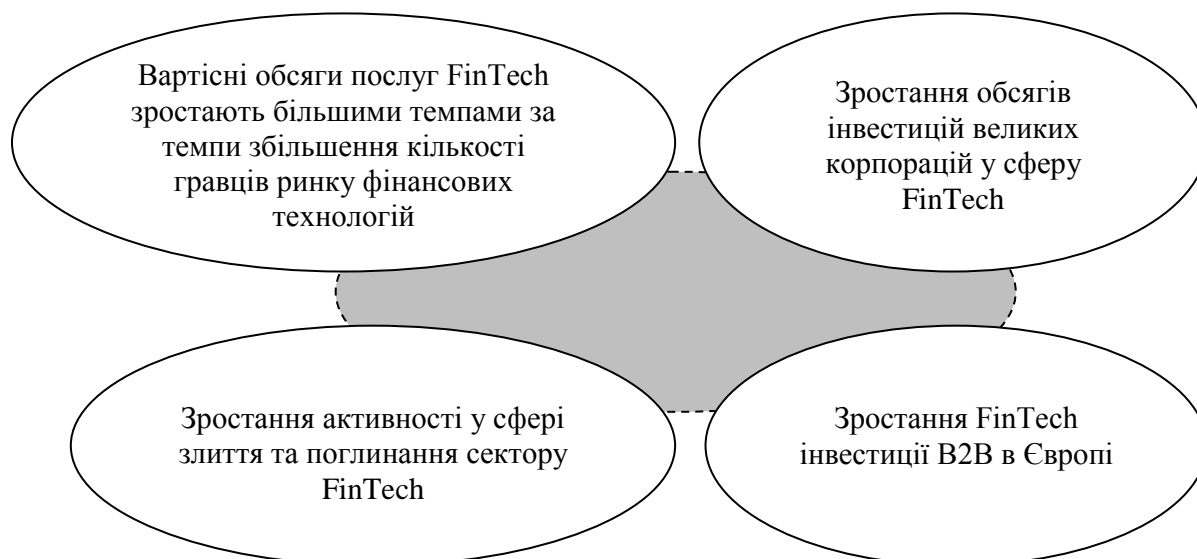

Рис. 1. Основоволожні характеристики Європейського ринку Fintech та його структурних компонентів

Джерело: складено авторами на основі [9].

На європейському ринку відбувається систематичне розширення проявів ландшафту FinTech послуг. Зокрема, з огляду на структуру та функції FinTech виокремлено його основні структурно-функціональні прояви, а саме:

- виконання функції управління активами (функціонування значної кількості Fintech стартапів у формі компаній з управління активами);
- послуги обміну (у випадку виконання Fintech стартапами функцій бірж, надання ними фінансових послуг);
- фінансування (являється базовою функцією суб'єктів Fintech ринку, дозволяє мобілізувати ресурси);
- страхування (являється супутньою функцією суб'єктів Fintech ринку, передбачає здійснення страхової діяльності, управління страховими контрактами та брокерськими послугами);
- лояльність (передбачає отримання вигоди від співпраці на ринку Fintech послуг, зокрема синергетичного ефекту від реалізації наведених вище функцій);
- соціальні функції (передбачається надання консалтингових послуг та підвищення рівня фінансової грамотності стейкхолдерів Fintech);
- управління ризиками (послуги з оцінювання фінансової надійності контрагентів або управління ризиками) [10].

Перехід економіки України до ринкових умов господарювання та посилення євроінтеграційних процесів зумовили необхідність перегляду принципів та механізмів збалансування людського розвитку на національному рівні відповідно до швидкозмінних вимог глобалізованого суспільства. Зокрема, у зв'язку з поширенням тенденцій діджиталізації відбуваються зміни системи соціально-економічних відносин. Так, на ринку фінансових послуг спостерігаємо відчутне посилення конкуренції. Одночасно кардинально змінюються потреби та очікування споживачів. Кризові періоди 2008–2009 та 2013–2014 роки призвели до того, що традиційні підходи до надання фінансових послуг, зокрема ведення банківського бізнесу, уже не забезпечували отримання достатнього рівня прибутковості та соціального ефекту. Крім того, соціально-економічна нестабільність супроводжувалася посиленням впливів діджиталізації на національну економіку, зростанням ролі соціальних та технологічних факторів (рис. 2) [14].

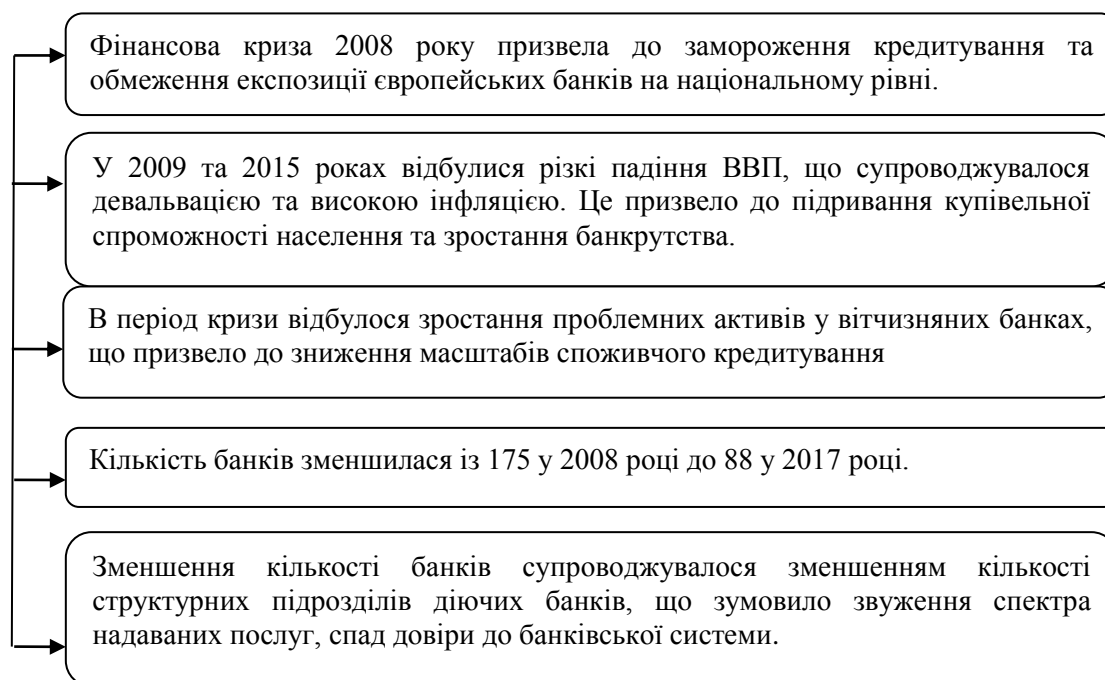

Рис. 2. Соціально-економічні фактори становлення Fintech в Україні

Джерело: узагальнено авторами за [11; 13].

Актуалізація питань фінансового забезпечення людського розвитку в умовах соціально-економічної нестабільності призвела до диверсифікації ринку фінансово-кредитних установ. Так, поряд із банками поступово набули популярності небанківські фінансові установи, зокрема високотехнологічні компанії та стартапи Fintech. Зокрема, останні з наведених структур певною мірою становлять загрозу для традиційного банківського сектору, оскільки інноваційні фінансові технології поряд із новими високотехнологічними рішеннями пропонують якісно новий підхід до реалізації проєктів у фінансовій індустрії, інноваційні принципи взаємодії із суспільством. Тому вітчизняним фінансовим установам необхідно оперативнo реагувати на виклики цифрової економіки для того, щоб у стратегічній перспективі зберегти конкурентні позиції на ринку фінансових послуг. Подібні прояви конкурентної боротьби, у свою чергу, дозволять сформувати інноваційний інструмент фінансування збалансованого людського розвитку в Україні.

Для учасників вітчизняного фінансового ринку притаманна досить швидка реакція на нові тенденції діджиталізації економіки. Нині можемо спостерігати досить широкий спектр реальних дій суб'єктів фінансового сектору, які зумовили появу низки важливих фінансових інновацій, зростання ступеня задоволення людських потреб. Перші уявлення вітчизняних практиків про Fintech з'явилися в банківському середовищі у 2007–2008 роках. На той час фінансові технології здебільшого ототожнювали із платіжними системами. Проте згодом відбулося поширення впливів фінансових технологій на всі сфери господарювання, що сприяло посиленню конкурентних позицій у суспільстві суб'єктів бізнесу [11].

Наразі, згідно із дослідженнями USAID, у 2018 році платіжні сервіси та сервіси переказу коштів становлять лише 30 % вітчизняного ринку Fintech. Натомість близько 19 % припадає на інфраструктуру, а 14 % – на кредитування (рис. 3).

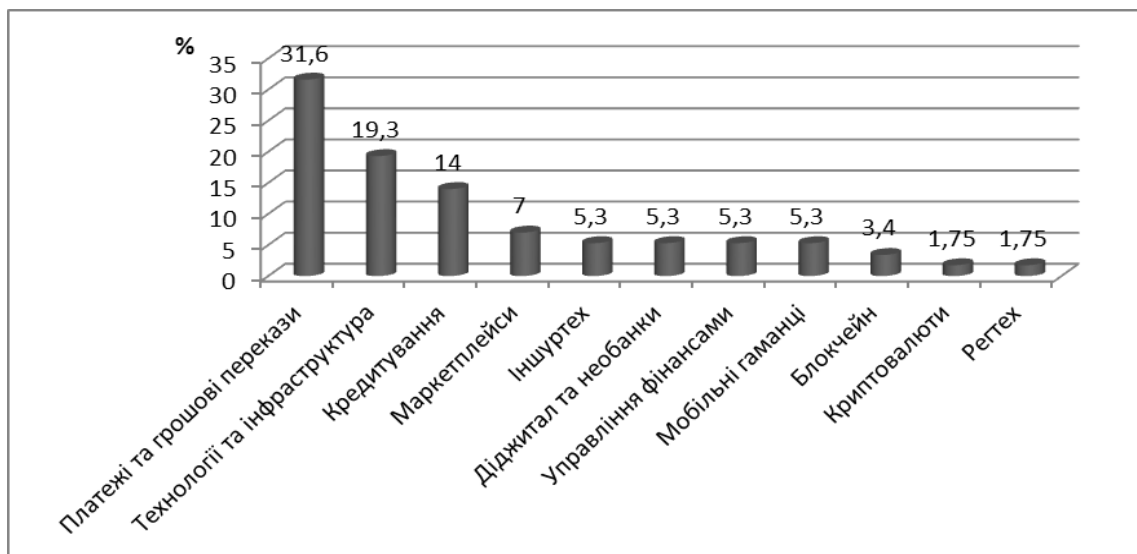

Рис 3. Напрями діяльності Fintech компаній в Україні

Джерело: узагальнено авторами за [11].

Отже, очевидною є диверсифікація сфер застосування фінансових технологій у нашій країні. Зокрема, спостерігаємо диверсифікацію функціональних компонент на ринку Fintech. У ризиковому середовищі відбувається розвиток InsureTech.

Також варто наголосити на потребі застосування запобіжних заходів на макро- та на мікрорівні для стабілізації та підтримки платоспроможності страховиків на національному ринку. Так, в умовах прискорення інтеграційних процесів у вітчизняному законодавстві з'явилося поняття пруденційного нагляду як інструмента контролю за дотриманням фінансовою установою пруденційних правил, що дозволяє знизити їх наглядове навантаження (за умови, якщо діяльність не несе загрози в частині невиконання зобов'язань перед наявними клієнтами, а також сприяє посиленню наглядових процедур за установами, діяльність яких може слугувати загрозою для виконання таких зобов'язань) [12].

Висновки та пропозиції. Таким чином, у контексті дослідження специфіки пруденційного регулювання страхової діяльності та особливостей InsureTech в умовах посилення епідеміологічних ризиків можемо зробити такі висновки:

- діяльність суб'єктів страхового ринку набуває дещо інших форм та проявів в умовах сьогодення, що пов'язано зі зростанням епідеміологічних ризиків на глобальному рівні;

- конкурентоспроможність сучасних страховиків залежить не лише від якості страхових послуг, але й від можливості застосування нових технологій (інноваційні технології FinTech). Адже, використання InsureTech підвищує цінність страхування для суспільства, дозволяє отримати актуальні для кожного споживача послуги в найбільш оптимальний період;

- у розвинених країнах світу регулювання діяльності страховиків здійснюється за посередництвом пруденційного (запобіжного) регулювання, яке дозволяє запобігти зниженню платоспроможності до критичного рівня;

- для посилення позицій вітчизняними страховиками на глобальному ринку посилюється роль застосування InsureTech, зростає значення запровадження концепції пруденційного (запобіжного) регулювання для збереження платоспроможності страхових компаній.

Список використаних джерел

1. Carbone M., Silvello A. *All the Insurance Players Will Be InsureTech: A wave of innovation is finally reshaping the insurance industry*. Australia: Scholars' Press, 2017. 72 p.
2. Perrott G. *The rise of InsureTech*. URL: <http://www.businessweekly.co.uk/blog/business-weekly-guest-blog/rise-InsureTech>.
3. Cappelio A. *Technology and the Insurance Industry: Re-configuring the Competitive Landscape*. United Kingdom: Palgrave Pivot; 1st ed. Edition, 2018. 119 p.
4. Журавка О. С. Пруденційне регулювання страхової діяльності. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. *Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір* : зб. наук. пр. / НАН України ; Інститут регіональних досліджень. Львів, 2013. Вип. 1. С. 139–146.
5. Корват О. В. Застосування синергетичного підходу в пруденційному регулюванні страхового ринку. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 4. С. 293–298.
6. Світлична О. С. Пруденційний нагляд у системі державного регулювання страхової діяльності в Україні. *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. пр. Одеса, 2011. Вип. 2(42). С. 106–113.
7. Виговська В. В. Теоретико-методологічні засади та прагматика забезпечення безпеки страхового ринку України : монографія. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 358 с.
8. Временко Л. Пруденційні режими регулювання страхової діяльності. *Офіційний портал «Фориншурер»*. URL: <http://forinsurer.com/public/09/06/16/3791>.
9. RegTech is the new FinTech. *Deloitte Report: web site*. URL: <https://www2.deloitte.com/ie/en/pages/financial-services/articles/RegTech-is-the-new-FinTech.html>.
10. Zavolokina L., Dolata M., Schwabe G. The FinTech phenomenon: antecedents of financial innovation perceived by the popular press. URL: <https://jfin-swufe.springeropen.com/track/pdf/10.1186/s40854-016-0036-7?site=jfin-swufe.springeropen.com>. 10
11. *Fintech in Ukraine: Trends, Market Overview and Catalogue*. Kyiv : USAID. UNIT City, 2018. 40 p.
12. Internal capital adequacy assessment process, Engaging the business. URL: <http://www.towerswatson.com/en-AU/Insights/IC-Types/Survey-Research-Results/2012/08/Internal-capital-adequacyassessment-process-engaging-the-business>.
13. Шкарлет С. М., Дубина М. В. Світові тенденції розвитку InsurTech на ринку фінансових послуг. *Стратегічні засади розвитку національного господарства в умовах нестационарної економіки* : колективна монографія. Чернівці : ЧНТУ, 2019. С. 85–95.
14. Гернего Ю. О. Організаційні засади дослідження фінансових механізмів забезпечення збалансованого людського розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 30. Ч. 2. С. 72–75. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/27264>.

References

1. Carbone, M., Silvello, A. (2017). *All the Insurance Players Will Be InsureTech: A wave of innovation is finally reshaping the insurance industry*. Australia: Scholars' Press.
2. Perrott, G. (n.d.). *The rise of InsureTech*. Retrieved from <http://www.businessweekly.co.uk/blog/business-weekly-guest-blog/rise-InsureTech>.
3. Cappelio A. (2018). *Technology and the Insurance Industry: Re-configuring the Competitive Landscape* (1st ed.). United Kingdom: Palgrave Pivot.
4. Zhuravka, O. S. (2013). Prudentsiine rehuliuвання strakhovoi diialnosti. Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy [Prudential regulation of insurance activities. Socio-economic problems of the modern period of Ukraine]. *Problemy intehratsii Ukrainy u svitovi finansovi prostir – Problems of Ukraine's integration into the world financial space*, 1, 139–146 [in Ukrainian].
5. Korvat, O. V. (2016). Zastosuvannya synerhetychnoho pidkhodu v prudentsiinomu rehuliuванні strakhovoho rynku [Application of synergetic approach in prudential regulation of the insurance market]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, 4, 293–298 [in Ukrainian].

6. Svitlychna, O. S. (2011). Prudentsiyni nahliad u systemi derzhavnoho rehuliuвання strakhovoi diialnosti v Ukraini [Prudential supervision in the system of state regulation of insurance activity in Ukraine]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen – Bulletin of socio-economic research*, 2(42), 106–113 [in Ukrainian].

7. Vyhovska, V. V. (2016). *Teoretyko-metodolohichni zasady ta prahmatyka zabezpechennia bezpeky strakhovoho rynku Ukrainy [Theoretical and methodological principles and pragmatics of ensuring the security of the insurance market of Ukraine]*. Kyiv: Kondor-Vydavnytstvo [in Ukrainian].

8. Vremenko, L. (n.d.). Prudentsiini rezhymy rehuliuвання strakhovoi diialnosti. Ofitsiyni portal «Forynshurer» [Prudential regimes of insurance regulation. Official portal “Forenschurer”]. Retrieved from <http://forinsurer.com/public/09/06/16/3791>.

9. RegTech is the new FinTech (n.d.). *Deloitte Report: web site*. Retrieved from <https://www2.deloitte.com/ie/en/pages/financial-services/articles/RegTech-is-the-new-FinTech.html>.

10. Zavolokina L., Dolata M., Schwabe G. (n.d.). The FinTech phenomenon: antecedents of financial innovation perceived by the popular press. Retrieved from <https://jfin-swufe.springeropen.com/track/pdf/10.1186/s40854-016-0036-7?site=jfin-swufe.springeropen.com>.

11. Fintech in Ukraine: Trends, Market Overview and Catalogue (2018). Kyiv: USAID. UNIT City.

12. Internal capital adequacy assessment process, Engaging the business (n.d.). Retrieved from <http://www.towerswatson.com/en-AU/Insights/IC-Types/Survey-Research-Results/2012/08/Internal-capital-adequacyassessment-process-engaging-the-business>.

13. Shkarlet, S. M., Dubyna, M. V. (2019). Svitovi tendentsii rozvytku InsurTech na rynku finansovykh posluh [Global trends in InsurTech in the financial services market]. In *Stratehichni zasady rozvytku natsionalnoho hospodarstva v umovakh nestatsionarnoi ekonomiky – Strategic principles of national economy development in a non-stationary economy* (pp. 85–95). Chernihiv: ChNTU [in Ukrainian].

14. Gernego, Iu. O. (2018). Orhanizatsiini zasady doslidzhennia finansovykh mekhanizmiv zabezpechennia zbalansovanoho liudskoho rozvytku [Organizational basis for financial mechanisms of sustainable human development improving]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 30 (2), 72–75. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/27264>.

Дибя Михайло Іванович – доктор економічних наук, професор, директор Інституту розвитку фінансового бізнесу, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана» (просп. Перемоги, 54/1, м. Київ, 03057, Україна).

Дыба Михаил Иванович – доктор экономических наук, профессор, директор Института развития финансового бизнеса, ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана» (просп. Победы, 54/1, г. Киев, 03057, Украина).

Dyba Mykhailo – Doctor of Economics, Professor, Director of Institute of financial business development, SHEE “Kyiv national economic university named after V. Hetmana” (54/1 Peremogy Av., 03057 Kyiv, Ukraine).

E-mail: dyba_m@ukr.net

Гернего Юлія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана» (просп. Перемоги, 54/1, м. Київ, 03057, Україна).

Гернего Юлия Александровна – кандидат экономических наук, доцент кафедры корпоративных финансов и контроллинга, ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана» (просп. Победы, 54/1, г. Киев, 03057, Украина).

Gernego Iuliia – PhD in Economics, Associate Professor of corporate finance and controlling department, SHEE “Kyiv national economic university named after V. Hetmana” (54/1 Peremogy Av., 03057 Kyiv, Ukraine).

E-mail: IuliiaGern@ukr.net